

Spis treści

Wprowadzenie	11
1. System bankowy w Polsce	13
<i>Joanna Świdarska</i>	
1.1. Organizacja i funkcjonowanie systemu bankowego	13
1.2. Instytucje centralne systemu bankowego	17
1.2.1. Narodowy Bank Polski	18
1.2.2. Komisja Nadzoru Finansowego	25
1.2.3. Bankowy Fundusz Gwarancyjny	29
1.2.4. Krajowa Izba Rozliczeniowa	33
1.2.5. Instytucje centralne o charakterze samorządowym	37
1.3. Bank w systemie bankowym	42
1.3.1. Definiowanie instytucji bankowych i pokrewnych	43
1.3.2. Rodzaje banków w polskim systemie bankowym	48
1.3.3. Charakterystyka banków komercyjnych	53
1.4. Zagadnienia sprawdzające	59
2. Czynności bankowe jako element określający istotę działania banku	64
<i>Joanna Świdarska</i>	
2.1. Zakres czynności bankowych	65
2.2. Czynności bankowe według ustawy Prawo bankowe	68
2.2.1. Konstrukcja definicji ustawowej banku	68
2.2.2. Czynności bankowe sensu stricto	69
2.2.3. Czynności bankowe sensu largo	74
2.2.4. Pozostałe czynności wykonywane przez banki	79
2.3. Operacje bankowe według kryterium przedmiotowego	80
2.3.1. Rozbieżności definicyjne przedmiotowej klasyfikacji operacji bankowych	80

2.3.2. Operacje aktywne (czynne)	83
2.3.3. Operacje pasywne (bierne)	85
2.3.4. Operacje usługowe (pośredniczące)	87
2.4. Zagadnienia sprawdzające	88

3. Pasywne operacje bankowe na rynku pozabankowym 92

Joanna Świdarska

3.1. Przyjmowanie wkładów pieniężnych	93
3.1.1. Definicja depozytu bankowego	93
3.1.2. Rodzaje depozytów bankowych	95
3.1.3. Działalność depozytowa banków komercyjnych	104
3.2. Emitowanie dłużnych papierów wartościowych	111
3.2.1. Bankowe papiery wartościowe	113
3.2.2. Listy zastawne	116
3.2.3. Obligacje bankowe	121
3.3. System gwarantowania depozytów w Polsce	122
3.3.1. Zasady gwarantowania depozytów w polskim sektorze bankowym	123
3.3.2. Procedura wypłaty i źródła finansowania środków gwarantowanych	129
3.3.3. Najważniejsze zmiany w polskim systemie gwarantowania depozytów na przestrzeni lat	135
3.3.4. Dotychczasowa działalność gwarancyjna Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	139
3.4. Zagadnienia sprawdzające	146

4. Pasywne operacje bankowe na rynku międzybankowym 151

Joanna Świdarska

4.1. Międzybankowy rynek pieniężny	151
4.1.1. Uczestnicy międzybankowego rynku pieniężnego	152
4.1.2. Segmenty międzybankowego rynku pieniężnego	156
4.1.3. Organizacja międzybankowego rynku pieniężnego	164
4.2. Bank komercyjny na międzybankowym rynku lokat niezabezpieczonych	167
4.2.1. Transakcje walutowe na rynku międzybankowym	168
4.2.2. Rodzaje depozytów na rynku międzybankowym i zasady ich rozliczania	172
4.2.3. Przebieg transakcji na międzybankowym rynku lokat niezabezpieczonych	176
4.3. Pozyskiwanie środków finansowych od banku centralnego	181
4.3.1. Kredyt lombardowy	183
4.3.2. Kredyt w ciągu dnia i kredyt śróddzienny	185
4.3.3. Redyskonto weksli w NBP (kredyt redyskontowy)	189
4.3.4. Operacje repo realizowane przez bank centralny	192
4.4. Zagadnienia sprawdzające	193

5. Aktywne operacje bankowe – udzielanie kredytów	197
<i>Tamara Galbarczyk</i>	
5.1. Rola kredytów w działalności banku	197
5.2. Pojęcie i funkcje kredytów. Kredyt a pożyczka	200
5.3. Klasyfikacja kredytów według różnych kryteriów	202
5.3.1. Kredyt w rachunku bieżącym i w rachunku kredytowym	202
5.3.2. Kredyty weksłowe	204
5.3.3. Kredyt obrotowy i inwestycyjny	207
5.3.4. Kredyt konsumencki	207
5.3.5. Kredyt hipoteczny	210
5.3.6. Wielkość i struktura działalności kredytowej banków komercyjnych w Polsce	211
5.4. Procedura ubiegania się o kredyt	215
5.4.1. Etapy procedury kredytowej	215
5.4.2. Umowa kredytowa i jej elementy	218
5.5. Zdolność kredytowa i metody jej analizy	224
5.5.1. Pojęcie i znaczenie zdolności kredytowej	224
5.5.2. Ocena zdolności kredytowej osoby fizycznej	227
5.5.3. Ocena zdolności kredytowej przedsiębiorstwa	232
5.5.3.1. Analiza opisowa	232
5.5.3.2. Metoda punktowa	233
5.5.3.3. Analiza dyskryminacyjna	236
5.5.3.4. Ocena zdolności kredytowej w przypadku kredytowania projektów inwestycyjnych	238
5.6. Prawne zabezpieczenia kredytów	239
5.6.1. Rodzaje zabezpieczeń osobistych	240
5.6.2. Rodzaje zabezpieczeń rzeczowych	245
5.6.3. Zasady doboru zabezpieczeń	251
5.7. Windykacja roszczeń kredytowych	253
5.7.1. Ogólne założenia windykacyjne	254
5.7.2. Wstępne czynności windykacyjne	255
5.7.3. Tytuł wykonawczy jako podstawa egzekucji sądowej	255
5.7.4. Sposoby egzekucji	257
5.8. Zagadnienia sprawdzające	266
 6. Pozostałe aktywne operacje bankowe	 272
<i>Tamara Galbarczyk</i>	
6.1. Inwestycje banków w papiery wartościowe – działalność celowa, czy lokowanie środków niezaangażowanych w kredyty?	272
6.2. Papiery wartościowe w portfelu inwestycyjnym banków	273

6.2.1. Akcje i udziały	273
6.2.2. Skarbowe papiery wartościowe	278
6.2.3. Bony pieniężne NBP	288
6.2.4. Obligacje komunalne	290
6.2.5. Papiery komercyjne	293
6.3. Skala działalności inwestycyjnej banków komercyjnych w Polsce	296
6.4. Lokaty terminowe w banku centralnym	298
6.5. Sekurytyzacja aktywów banku	299
6.6. Zagadnienia sprawdzające	302
 7. Usługowe operacje bankowe	 305
<i>Tamara Galbarczyk</i>	
7.1. Istota i rodzaje operacji usługowych	305
7.2. Prowadzenie rachunków bankowych	306
7.2.1. Rachunek bankowy jako podstawa dokonywania rozliczeń	307
7.2.2. Rodzaje rachunków bankowych według ustawy Prawo bankowe	310
7.2.3. Szczególne rodzaje rachunków bankowych (wspólne, skonsolidowane itp.)	314
7.2.4. Liczba rachunków w bankach komercyjnych w Polsce	315
7.3. Krajowe rozliczenia pieniężne	317
7.3.1. Rozliczenia gotówkowe	318
7.3.2. Rozliczenia bezgotówkowe	320
7.3.3. Przebieg krajowych rozliczeń pieniężnych	328
7.4. Rozliczenia zagraniczne	329
7.4.1. Systemy rozliczeń	333
7.4.2. Nieuwarunkowane formy zapłaty	334
7.4.3. Uwarunkowane formy zapłaty	337
7.5. Bank komercyjny na rynku finansowym	345
7.5.1. Bank jako pośrednik w przeprowadzaniu emisji i sprzedaży wyemitowanych walorów	345
7.5.2. Bank jako gwarant emisji	349
7.5.3. Pozostałe funkcje banku na rynku finansowym	351
7.5.3.1. Doradztwo inwestycyjne	351
7.5.3.2. Zarządzanie aktywami i funduszami	352
7.5.3.3. Udział banków w procesach sekurytyzacji aktywów	355
7.6. Zagadnienia sprawdzające	356
 8. Marketing usług bankowych	 360
<i>Monika Klimontowicz</i>	
8.1. Pojęcie marketingu usług bankowych	360
8.1.1. Specyfika pojęcia	360

8.1.2. Warunki stosowania marketingu bankowego	361
8.2. Badania marketingowe i ich wpływ na decyzje banków	364
8.2.1. Charakterystyka informacji marketingowych	364
8.2.2. Rodzaje badań marketingowych	366
8.2.3. Pozycja banku na rynku i atrakcyjność rynku	368
8.3. Elementy strategii marketingowej banków	370
8.3.1. Polityka produktowa banków	371
8.3.2. Cena produktów bankowych	374
8.3.3. Dystrybucja produktów bankowych	378
8.3.4. Polityka promocji	383
8.3.5. Rola personelu i jakości usług	387
8.4. Zagadnienia sprawdzające	392
9. Etyka w działalności bankowej	395
<i>Katarzyna Marczyńska</i>	
9.1. Pojęcie i znaczenie etyki	395
9.1.1. Normy prawne a normy etyczne	396
9.1.2. Czynniki wpływające na myślenie etyczne	396
9.1.3. Rola etyki w działalności bankowej	398
9.2. Kodeksy etyczne dotyczące działalności banków	398
9.2.1. Kodeks dobrych praktyk bankowych	399
9.2.2. Kodeks etyki pracownika banku	405
9.3. Praktyczna ochrona klientów przed bezprawnym i nieetycznym działaniem banków	407
9.3.1. Komisja Etyki Bankowej	408
9.3.2. Bankowy Arbitraż Konsumentcki	410
9.3.3. Sąd Polubowny przy Związku Banków Polskich	414
9.4. Zagadnienia sprawdzające	415
10. Zarządzanie ryzykiem w banku komercyjnym	418
<i>Tamara Galbarczyk</i>	
10.1. Istota i rodzaje ryzyka bankowego	419
10.2. Zasady zarządzania ryzykiem bankowym	422
10.3. Ryzyko płynności finansowej	424
10.3.1. Metody pomiaru ryzyka płynności	425
10.3.2. Wybrane sposoby ograniczania ryzyka płynności	427
10.4. Ryzyko kredytowe	436
10.4.1. Metody pomiaru ryzyka kredytowego	436
10.4.2. Wybrane sposoby ograniczania ryzyka kredytowego	438

10.5. Ryzyko stopy procentowej	440
10.5.1. Metody pomiaru ryzyka stopy procentowej	441
10.5.2. Wybrane sposoby ograniczania ryzyka stopy procentowej	449
10.5.2.1. Procentowe transakcje financial futures (interest rate futures)	449
10.5.2.2. Opcje odsetkowe (interest rate options)	451
10.5.2.3. Swapy odsetkowe (interest rate swap – IRS)	452
10.5.2.4. Forward rate agreement (FRA)	453
10.5.2.5. CAP, FLOOR, COLLAR	454
10.5.3. Przykłady stosowania transakcji zabezpieczających	456
10.6. Ryzyko walutowe	460
10.6.1. Metody pomiaru ryzyka walutowego	461
10.6.2. Wybrane sposoby ograniczania ryzyka walutowego	463
10.6.2.1. Operacje forward	463
10.6.2.2. Walutowe kontrakty futures (currency futures)	463
10.6.2.3. Opcje walutowe (currency options)	464
10.6.2.4. Swapy walutowe (currency swap)	465
10.6.3. Przykłady stosowania transakcji zabezpieczających	466
10.7. Regulacje ostrożnościowe w procesie zarządzania ryzykiem bankowym	469
10.7.1. Limity koncentracji zaangażowania	469
10.7.2. Współczynnik wypłacalności	470
10.7.3. Rezerwy celowe	474
10.7.4. Wskaźniki płynności	478
10.7.5. Wymogi kapitałowe związane z ryzykiem bankowym	482
10.7.5.1. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego	482
10.7.5.2. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka pozycji w instrumentach dłużnych i kapitałowych	484
10.7.5.3. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego	486
10.7.6. Współczynnik wypłacalności, rezerwy celowe i odpisy z tytułu utraty wartości, miary płynności oraz wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka bankowego	487
10.8. Zagadnienia sprawdzające	493
 Bibliografia	 497
 Aneks 1. Bilans i pozycje pozabilansowe banków	 507
<i>Joanna Świdarska</i>	
 Aneks 2. Punktowa metoda oceny zdolności kredytowej przedsiębiorstwa (studium przypadku)	 517
<i>Joanna Świdarska</i>	